

Modeling the structural equations of creativity based on the secure teacher-student relationship mediated by personality traits¹

Fahmieh Hosseini¹ , Gholamreza Sharifirad*² , Javad Saadatmandan ³

¹ Department of Educational Psychology, Qo.c., Islamic Azad University, Qom, Iran.
Fahimeh.hosseini@iau.ac.ir

² Professor, Department of Health Education and Health Promotion, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran (Corresponding author). Sharifirad@hlth.mui.ac.ir

³ Department of Mathematics, Qo.c., Islamic Azad University, Qom, Iran.
javad.saadatmandan@iau.ac.ir

Abstract

Background and Objectives: Creativity and its influencing factors are among the most important issues that require special attention from researchers, planners, and all educational stakeholders. One of the most basic and important goals in this section is learning and ways to increase student learning. Creative learning is one of the new ways of learning if it can raise the level of knowledge in the society. And a society in which the circulation of affairs is based, information and scientific indicators, The University of Knowledge is the axis, if it is evident in many of the modern societies, In fact, creativity can be called as a key factor in different dimensions of social, political, cultural and especially academic life. Because if it is believed, Torrance (1989), human beings need more creative power in

Received: 2025/03/27; Accepted: 2025/07/02; Published online: 2025/09/01

Publisher: Qom Islamic Azad University Article type: Research Article © The Author(s).

DOI: 10.71522/jiem.2025.3191209365

children today in order to survive and continue the life of organizations in the future. According to social learning theories, it can be said that students' creative attitude is a learning that is gradually created as a result of teacher-student interaction. Creativity is not a tool or a single phenomenon, but a concept in the form of a scientific label, which will be used for various and diverse human actions or actions, if it can lead to new or valuable results. Today, in schools and all centers of higher education, attention to creativity, innovation and the training of creative people has been placed in the main educational programs and lessons. Therefore, the purpose of the present study was to model the structural equations of creativity based on the secure relationship between teacher and student through the mediation of personality traits.

Methods: The present study is a descriptive study of the correlation, concordance, and prediction type and is of the structural equation modeling type. The statistical population of this study consisted of all students aged 9-12 studying in District 4 of Tehran in 1402 AH. The sampling method in this study was cluster. The Cochran formula was used to select the sample size, and using this formula, 400 people were selected as a sample with a probability of 432 people. After selecting the sample, Abedi's creativity tools, Murray and Zovak's teacher-student relationship (2011), and Costa and McCrae's (1992) Neo-Five-Factor Personality Questionnaire (short form) were administered among them. To answer the research hypotheses, statistical tests of correlation coefficient and regression were used, and to examine the fit of the data with the conceptual model, the statistical method of structural equations was used. SPSS26 and AMOS 24 software were used to analyze the data. **Findings:** According to the results, it can be seen that there is a significant correlation between the variables of the research hypothetical model at the confidence levels of 99 percent ($P < 0.01$) and 95 percent ($P < 0.05$), and the structural equation model can be used. Before analyzing the data related to the hypotheses, they were examined to ensure that the data of this study estimated the underlying assumptions of the structural equation model. For this purpose, five structural equation assumptions were examined, including missing

data, univariate and multivariate outliers, univariate normality, multivariate normality, and multiple collinearity.

Conclusion: The results showed that creativity can be predicted based on the relationship between teacher and student with the mediation of personality traits. According to the findings of the research, it can be said that teachers use more interactive styles because of the use of new teaching methods and safe and constructive interactions with students. Therefore, with the increase in the relationship between the teacher and the student, creativity increases, and if the teachers have a good relationship, they can make the students participate in creative activities. Among many factors, a safe teacher-student relationship is very important in fostering students' creativity. The effect of teacher interaction in the classroom can be evaluated from two aspects: Affective relationship with the student and educational and learning relationship. Inventing the right conditions for creativity requires that the teacher is sincere and satisfied in inventing the lesson in the classroom So that the student can have his own ideas and opinions with a sense of security. The results of the investigation have been carried out, indicating whether the teachers have a good interaction with the students; Students develop creativity. Also, teachers who have a warm, friendly and accepting personality, provide the possibility of increased creativity. Therefore, considering the significant effect of the secure teacher-student relationship on the creativity and personality traits of students, it is suggested that the cognitive training program for promoting creativity be included as part of the in-service programs of school counselors, so that they can use it to improve the level of motivation of students and increase their academic engagement.

Keywords: Creativity, secure relationship , secure teacher-student relationship, traits and personality traits

مدل‌یابی معادلات ساختاری خلاقیت براساس رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری صفات شخصیتی 2

فهمیه حسینی¹، غلامرضا شریفی راد^{2*}، جواد سعادت‌مندان³

1Fahimeh.hosseini@iau.ac.ir گروه روانشناسی تربیتی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

2 استاد گروه آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران (نویسنده مسئول).
Sharifirad@hlth.mui.ac.ir

3javad.saadatmandan@iau.ac.ir گروه ریاضی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

چکیده

مقدمه: خلاقیت و عوامل موثر بر آن از مهمترین مسائلی است که نیاز است تا محققان، برنامه‌ریزان و همه دست‌اندرکاران آموزشی به آن توجه ویژه‌ای داشته باشند. یکی از اساسی‌ترین و مهمترین هدف در این بخش، یادگیری و روش‌هایی جهت افزایش یادگیری دانش‌آموزان است. یادگیری خلاقیت، یکی از شیوه‌های نوین یادگیری است که توانسته است سطح دانایی و دانش را در جامعه بالا ببرد و جامعه‌ای که در آن گردش امور مبتنی بر دست آوردها، اطلاعات و شاخص‌های علمی باشد، جامعه دانش‌محور است که نمود آن در خیلی از جوامع امروزی آشکار است. در واقع می‌توان از خلاقیت به مثابه عاملی کلیدی در ابعاد مختلف زندگی اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و بال‌اخص تحصیلی افراد نام برد. چرا که به اعتقاد تورنس (1989)، انسان برای بقا و تداوم حیات سازمان‌ها در آینده، نیازمند بسط قدرت خلاق در کودکان امروز است. مطابق نظریات یادگیری اجتماعی می‌توان گفت که نگرش خلاق دانش‌آموزان یک یادگیری است که بر اثر تعامل معلم و دانش‌آموز به تدریج ایجاد می‌شود خلاقیت یک سازه یا یک پدیده واحد نیست بلکه یک مفهوم در قالب برجسب علمی است که برای اقدامات یا اعمال گوناگون و متنوع انسان، به کار می‌رود که می‌تواند منجر به نتایج جدید و یا ارزشمند شود. امروزه در مدارس و همه مراکز آموزش عالی، توجه به خلاقیت، نوآوری و تربیت افراد خلاق در سرلوحه برنامه‌های آموزشی و درسی قرار گرفته است بنابراین هدف از پژوهش حاضر مدل‌یابی معادلات ساختاری خلاقیت براساس رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری صفات شخصیتی بود.

تاریخ دریافت: 1404/01/07؛ تاریخ پذیرش: 1404/04/11؛ تاریخ انتشار آنلاین: 1404/06/10

نویسندگان. © نوع مقاله: پژوهشی ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم

doi: 10.71522/jiem.2025.3191209365

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی، همخوانی و پیش‌بینی است و از روش‌ها: نوع مدل‌سازی معادلات ساختاری می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان 9-12 سال مشغول به تحصیل در سال 1402 منطقه 4 شهر تهران را تشکیل دادند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت خوشه‌ای بود. برای انتخاب حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده گردید که با استفاده از این فرمول 400 نفر و با احتمال ریزش 432 نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. بعد از انتخاب نمونه، ابزارهای خلاقیت عابدی، رابطه معلم- دانش‌آموز موری و زوواک (2011) و پرسشنامه پنج عاملی شخصیت ننو(فرم کوتاه) کاستا و مک‌کری (1992) در بین آنان اجرا گردید. جهت پاسخ دادن به فرضیه‌های پژوهشی از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی، رگرسیون و جهت بررسی برآزش داده‌ها با مدل مفهومی از روش آماری معادلات 26AMOS و spss24 ساختاری استفاده شد. جهت تحلیل داده‌ها از نرم افزارهای استفاده شد.

یافته‌ها: با توجه به نتایج می‌توان دریافت که میان متغیرهای مدل فرضیه‌ای پژوهش (و 95 درصد P همبستگی معناداری در سطوح اطمینان 99 درصد $<0/01$ قبل از) برقرار است و می‌توان از مدل معادلات ساختاری استفاده نمود. $P(<0/05)$ تحلیل داده‌های مربوط به فرضیه‌ها، برای اطمینان از این‌که داده‌های این پژوهش مفروضه‌های زیربنایی مدل معادلات ساختاری را برآورد می‌کنند، به بررسی آن‌ها پرداخته شد. بدین منظور پنج مفروضه معادلات ساختاری شامل، داده‌های گمشده، بررسی داده‌های پرت تک متغیری و چندمتغیری، نرمال بودن تک متغیری، نرمال بودن چندمتغیری و همخطی چندگانه مورد بررسی قرار گرفت.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که خلاقیت بر اساس رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری صفات شخصیتی قابل پیش‌بینی است. در تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که معلمان به دلیل استفاده از روش‌های جدید تدریس و تعامل امن و سازنده با دانش‌آموز، بیشتر از سبک‌های تعاملی استفاده می‌کنند. از این رو با افزایش میزان رابطه امن معلم و دانش‌آموز، خلاقیت افزایش می‌یابد و معلمانی که تعامل مناسب دارند بهتر می‌توانند دانش‌آموزان را در فعالیت‌های خلاق سهم سازند. در میان عوامل متعدد، رابطه امن معلم و دانش‌آموز در پرورش خلاقیت دانش‌آموزان بسیار مهم است. اثر تعامل معلم در کلاس درس از دو جنبه قابل بررسی است: رابطه عاطفی با دانش‌آموز و رابطه آموزشی و یادگیری. ایجاد شرایط مناسب برای خلاقیت مستلزم آن است که معلم جوی صمیمانه و مطمئن در کلاس درس ایجاد کند. به طوری که دانش‌آموز بتواند با احساس امنیت عقاید و نظرات خود را ابراز دارد. نتایج تحقیقات انجام‌شده، بیانگر آن است که معلمانی که تعامل مناسبی با دانش‌آموزان دارند؛ شاگردان خلاق‌تری پرورش می‌دهند. همچنین معلمانی که از شخصیتی گرم، صمیمی و پذیرنده برخوردارند، امکان افزایش خلاقیت را فراهم می‌آورند. بنابراین با توجه به تأثیر معنادار رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت و صفات شخصیتی دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود برنامه آموزش شناختی ارتقای خلاقیت، به عنوان بخشی از برنامه‌های ضمن خدمت مشاوران مدارس قرار گیرد، تا بتواند با بهره‌گیری از آن، سطح انگیزش دانش‌آموزان را ارتقاء داده و درگیری تحصیلی در آنان افزایش یابد.

خلاقیت، رابطه امن، رابطه امن معلم و دانش‌آموز، صفات و صفات واژه‌های کلیدی: شخصیتی

1. مقدمه

تعلیم و تربیت در دنیای امروز، مفهومی متفاوت با گذشته دارد و ضروری است برای ایجاد تحول در نظام آموزشی، علاوه بر ایجاد تحول در خرده سیستم‌های مختلف، در نگرش و تدریس معلمان نیز تحولاتی ایجاد شود. برای دستیابی به چنین تحولی، معلمان باید دانش و بینش صحیح از نظریه‌ها و راهبردهای مختلف و جدید آموزشی داشته باشند چرا که مهم‌ترین فعالیت‌های آموزشی و تربیتی توسط معلم و در کلاس درس صورت می‌گیرد (زاهدی و فخری، 1401؛ فورستر 3 و همکاران، 2022). یکی از اساسی‌ترین و مهم‌ترین هدف در این بخش، یادگیری و روش‌هایی جهت افزایش یادگیری دانش‌آموزان است. اکثراً بر این باورند که برای یادگیری ظرفیت ثابتی وجود دارد اما شواهد زیادی وجود دارد که اثبات می‌کند هوش قابل افزایش است و یکی از راه‌های افزایش هوش، افزایش یادگیری نتیجه است (لک و عباسی، 1400). یادگیری خلاقیت 4، یکی از شیوه‌های نوین یادگیری است که توانسته است سطح دانایی و دانش را در جامعه بالا ببرد و جامعه‌ای که در آن گردش امور مبتنی بر دست آوردها، اطلاعات و شاخص‌های علمی باشد، جامعه دانش‌محور است که نمود آن در خیلی از جوامع امروزی آشکار است (صفری میاندره و فلاحتی نصرت‌آبادی، 1394). در واقع می‌توان از خلاقیت به مثابه عاملی کلیدی در ابعاد مختلف زندگی اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و بالأخص تحصیلی افراد نام برد. چرا که به اعتقاد تورنس 5 (1989)، انسان برای بقا و تداوم حیات سازمان‌ها در آینده، نیازمند بسط قدرت خلاق در کودکان امروز است، بنابراین وی اظهار می‌دارد که ایجاد فرصت برای پرورش خلاقیت برای هر جامعه به منزله مرگ و زندگی است (قریب طزره و همکاران، 1401). خلاقیت یک سازه یا یک پدیده واحد نیست بلکه یک مفهوم در قالب برجسب علمی است که برای اقدامات یا اعمال گوناگون و متنوع انسان، به کار می‌رود که می‌تواند منجر به نتایج جدید و یا ارزشمند شود (اندرسون 6 و همکاران، 2022) و به عنوان ابزاری که افراد از طریق آن ایده‌ها، محصولات و فرآیندهای جدید و مفید تولید می‌کنند، خلاقیت برای تصور و ایجاد روش‌های کاری جدید که ساخته می‌شوند، مورد نیاز است (کای 7 و همکاران، 2020). امروزه در مدارس و همه مراکز آموزش عالی، توجه به خلاقیت، نوآوری و تربیت افراد خلاق در سرلوحه برنامه‌های آموزشی و درسی قرار گرفته است (مک دونالد 8 و همکاران، 2020). بررسی و مطالعه تحولات گسترده در دو دهه آخر قرن بیستم، نشانه خلاقیت به عنوان جوهری اساسی کلیه فرآیندهای اجتماعی اقتصادی و تکنولوژیکی است که عمیقاً ارکان نظام‌های آموزشی را دگرگون کرده است که این دگرگونی در جهت تغییر نظام‌های آموزشی از ارائه برنامه‌های صرفاً آموزشی به سوی برنامه‌های تربیت تفکر خلاق با تغییر محتوا و روش‌های آموزش همراه بوده است (میرانی سرگزی و همکاران، 1400). ژانگ 9 و همکاران (2021) استدلال می‌کنند که خلاقیت جزء مهمی از هر برنامه آموزشی است. همان‌طور که شو 10 و همکاران (2020) بیان کردند خلاقیت برای هر فرهنگ و جامعه‌ای ضروری است و برای حل مشکلات جدید دانش‌آموزان در قرن بیست و یکم ضرورت دارد (دی وریس 11، 2021؛ دروی پور، 1401).

همچنین براساس پیشینه پژوهشی موجود دانش‌آموزانی که یک حس تعلق خاطر به مدرسه دارند در تمامی فعالیت‌های تحصیلی و غیرتحصیلی مدرسه مشارکت می‌کنند، ارتباط خوبی با معلمان و دانش‌آموزان دیگر دارند، دوستان زیادی دارند و پیامدهای مدرسه و تحصیل را ارزشمند می‌دانند (حسین‌مردی و همکاران، 1399)، از آنجا که دانش‌آموزان بیش‌ترین زمان تحصیل را در کنار معلم‌ها می‌گذرانند، آنچه زمینه‌ساز پیوند دانش‌آموز با مدرسه می‌باشد ارتباطی است که معلم با دانش‌آموز خود برقرار می‌کند (مشبوم و

3. Forster

4. Creativity

5. Torrance

6. Anderson

7. Cai

8. McDonald

9. Zhang

10. Shu

11. De Vries

پیانتا (2006، 12). رابطه معلم و دانش‌آموز در پیشرفت تحصیلی و شایستگی اجتماعی دانش‌آموزان نقش دارند (سیت، اسپینارد و بوگارتتر 2013، 13). براساس مطالعه تورمی (2021) روابط دانش‌آموز و معلم نقش مهمی در تجارب معلم و دانش‌آموز در آموزش ایفا می‌کند و مشخص شده است که با یادگیری، مدیریت کلاس و غیبت دانش‌آموزان مرتبط است. در نتیجه، این ارتباط دو طرفه می‌تواند نقش مهمی در تحکیم پیوند دانش‌آموز-مدرسه ایفا کرده و زمینه ارزشمند برای تحقق یادگیری مشارکتی فراهم آورد (واگوس و کاروالهایس 2022، 15).

رابطه معلم – دانش‌آموز توانمندی و ارزشمندی در فرد به وجود می‌آید و تغییرات مثبت همچون یادگیری، افزایش تلاش برای کسب موفقیت، داشتن ویژگی‌های شخصیتی مثبت بالا، همت بلند داشتن و تمایل به سلامتی بهتر در فرد پدیدارتر می‌شود (رحیمی احمدآبادی و همکاران، 1400). شخصیت به معنای الگوی مشخصی از واکنش‌ها، شناخت‌ها، انگیزه‌ها و احساسات است که در طول زمان نسبتاً پایدار بوده و برای تمایز افراد از هم مفید است. به این ترتیب اصطلاح شخصیت شامل تمام خصوصیات است که برای توصیف حالات مکرر درونی و الگوهای نسبتاً پایدار از تفاوت‌های بین فردی در احساس، تفکر، تلاش و کنش و واکنش ضروری است (شریفی و همکاران، 1400). ویژگی‌های شخصیتی در تمام زمینه‌های زندگی و روابط اجتماعی انسان جلوه‌گر می‌شود و در مسئله پراهمیتی چون ازدواج، سازگاری زوج‌ها و رضایت، آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد (شیخ زین‌الدین و همکاران، 1398). مدل شخصیتی هگزاکو فرض می‌کند که ویژگی‌های شخصیتی را می‌توان در شش بُعد خلاصه کرد: تواضع؛ هیجان‌پذیری؛ برون‌گرایی؛ دلپذیری؛ وظیفه‌شناسی؛ گشودگی در قبال تجربه (لی 2016 و همکاران، 2018).

مککرا و کاستا مدل پنج عاملی شخصیتی را مطرح کردند ابعاد ویژگی شخصیتی شامل: روان‌رنجوری 17، برون‌گرایی 18، انعطاف‌پذیری 19، دلپذیر بودن 20 و وظیفه‌شناسی 21 است. مککرا باور داشت که ویژگی شخصیتی ریشه در زیست‌شناسی دارند (تیسو 22 و همکاران، 2020). با تأثیرات عوامل بیرونی از جمله فرهنگ، در شکل‌گیری توانایی‌ها، علایق و ارزش‌های فرد تعامل دارند. و بیان کردند در حدود 30 سالگی، روان‌رنجوری و برون‌گرایی رو به زوال است، در حالی که وظیفه‌شناسی با افزایش سن افزایش می‌یابد. با این وجود، گشودگی به تجربه به نظر می‌رسد از شکلی منحنی شکل برخوردار است و حدوداً در سن 19 سالگی به اوج خود می‌رسد (مککری 23، 2022). میزان تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر ویژگی‌های مهم زندگی افراد است. از نظر بصری، به نظر می‌رسد که برخی از نتایج زندگی تا حدی به سطوح مختلف ویژگی‌های شخصیتی شخص بستگی دارد. به این معنا که اکثر مردم احتمالاً انتظار دارند که شخصیت یک فرد بتواند بر روی نتایج مهم زندگی او تأثیر بگذارد (بولو 24 و همکاران، 2020).

12. Mashburn & Pianta

13. Sette, Spinrad & Baumgartner

14. Tormey

15. Vagos & Carvalhais

16. Lee

17. Neuroticism

18. Extraversion

19. Openness

20. Agreeableness

21. Conscientiousness

22. Tisu

23. McCrae

24. Buelow

2. روش

(مشهور است بر اساس CT) 25: پرسشنامه سنجش خلاقیت که به آزمون سنجش خلاقیت عابدی (1CT) - پرسشنامه خلاقیت عابدی (نظریه تورنس درباره خلاقیت و در سال ۱۳۶۳ به وسیله عابدی در تهران ساخته شده است. این پرسشنامه چندین بار مورد تجدید نظر (دارای CT قرار گرفت و در نهایت فرم ۶۰ سوالی آن در دانشگاه کالیفرنیا به وسیله عابدی تدوین گردید. پرسشنامه خلاقیت عابدی) ۶۰ سوال سمگزینه‌ای است و چهار خرده‌مقیاس را می‌سنجد. همان‌طور که ذکر شد این پرسشنامه شامل ۶۰ سوال است و هر سوال نیز سه گزینه دارد. گزینه‌ها نشان‌دهنده میزان خلاقیت از کم به زیاد است و به ترتیب نمره‌ای از 0 تا 2 می‌گیرند. مجموع نمرات کسب‌شده در هر خرده‌آزمون، نمایانگر نمره آزمودنی در آن بخش است و مجموع نمرات آزمودنی در چهار خرده‌آزمون (سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف‌پذیری)، نمره کلی و خلاقیت او را نشان می‌دهد. دامنه نمره کل خلاقیت هر آزمودنی بین 0 تا 120 خواهد بود. سؤال‌های یک تا ۲۲ به سیالی، ۲۳ تا ۳۳ به بسط، ۳۴ تا ۴۹ به ابتکار و ۵۰ تا ۶۰ به انعطاف‌پذیری مربوط است. این نمره‌ها عابدی روایی این در چهار گروه جمع می‌شوند هر چه فرد در این پرسشنامه نمره بالاتری بگیرد دارای خلاقیت بیشتری است پرسشنامه را با شیوه تحلیل عامل و همبستگی با آزمون‌های مشابه (تورنس) محاسبه کرد. ضریب همبستگی بین نمره کل آزمون تورنس و نمره کل آزمون معادل 0/46 به دست آمد (عابدی، 1372). یایابی آن را با بازارآزمایی و آلفای کرونباخ گزارش محاسبه شده

است. ضریب پایایی بخش‌های سیالی، ابتکار، انعطاف‌پذیری و بسط از طریق بازآزمایی در اجرای فرم اولیه این آزمون توسط عابدی به ترتیب 0/0،80/0،84/0،82/8 به دست آمد (عابدی، 1372). در اسپانیا از روش ضریب همسانی درونی آلفای کرونباخ برای بسط 0/61 محاسبه پایایی استفاده شد. این ضریب برای مولفه‌های خلاقیت به ترتیب سیالی 0/7، ابتکار 0/67، انعطاف‌پذیری 0/61 گزارش کرده است (عابدی، 1372). همچنین در پژوهش‌های متعددی از جمله شهنی بیلاق و همکاران (1384)، سهرابی و سهرابی (1381)، کفایت (1373)، و حقیقت (1377) روایی و پایایی این آزمون با استفاده از روش‌های تحلیل عامل و بازآزمایی و آلفای کرونباخ تأیید شده است.

(2011:26): پرسشنامه رابطه معلم- دانش‌آموز (فرم تجدیدنظر شده) توسط موری و زوواک 2- پرسشنامه رابطه معلم- دانش‌آموز موری و زوواک (2011) به منظور سنجش رابطه معلم- دانش‌آموز طراحی و تدوین شده است. پرسشنامه رابطه معلم- دانش‌آموز دارای 17 سوال و سه مولفه ارتباط (4، 8، 9، 10، 11، 12، 15 و 17)، اعتماد (1، 2، 3، 7 و 13) و بیگانگی (5، 6، 14 و 16) می‌باشد و براساس طیف لیکرت (هیچ وقت (1)؛ گاهی اوقات (2)؛ اغلب اوقات (3)؛ و همیشه (4)) با سوالاتی مانند (اگر معلمان من بدانند که چیزی مرا ناراحت کرده است در مورد آن از من سوال می‌کنند). به سنجش رابطه معلم- دانش‌آموز می‌پردازد. برای محاسبه امتیاز کلی پرسشنامه، نمره همه گویه‌های پرسشنامه را با هم جمع کنید. دامنه امتیاز این پرسشنامه بین 17 تا 68 خواهد بود. هر چه امتیاز حاصل‌شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان‌دهنده میزان بیشتر رابطه معلم- دانش‌آموز خواهد بود و بالعکس. اعتبار یا روایی با این مسئله سر و کار دارد که یک ابزار اندازه‌گیری تا چه حد چیزی را اندازه می‌گیرد که ما فکر می‌کنیم (سرمد و همکاران، 1390). در پژوهش کرمی (1397) روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است. قابلیت حافظه یا پایایی یک ابزار عبارت است از درجه ثبات آن در اندازه‌گیری هر آنچه اندازه می‌گیرد؛ یعنی این‌که ابزار اندازه‌گیری در شرایط یکسان تا چه اندازه نتایج یکسانی به دست می‌دهد (سرمد و همکاران، 1390). ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش کرمی (1397) برای این پرسشنامه 0/71 برآورد شد.

3- پرسشنامه ویژگی‌های شخصیت فرم کوتاه نئو: پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی نخستین‌بار برای ارزیابی ویژگی‌های شخصیتی (کاستا و مکری، 1985). اما افراد سالم ساخته شد و هنجار اصلی آن نیز بر روی نمونه‌هایی از افراد بهنجار تهیه گردید پژوهش‌های بعدی نشان داد که این آزمون می‌تواند در موارد دیگری از جمله مشاوره و بررسی وضعیت روانی نیز کاربرد داشته باشد (فاگان 127 و همکاران، 1991، میلر 228، 1991؛ موتن 329، 1991؛ حق‌شناس، 1378). آزمون پنج‌عاملی شخصیت فرم (1380) در ایران به زبان فارسی ترجمه و بر روی دانشجویان ایرانی هنجاریابی شده است و تجدید نظر شده نیز توسط گروسی یکی از پرسشنامه‌های شخصیتی است که بر اساس تحلیل عوامل ساخته شده و از جدیدترین آزمون‌ها در این زمینه می‌باشد. این پرسشنامه پنج عامل اصلی شخصیت و شش خصوصیت در هر عامل را می‌سنجد. این دو جنبه یعنی پنج عامل اصلی و سی رویه آن ارزیابی جامعی از شخصیت بزرگسال ارائه می‌دهد. فرم کوتاه این پرسشنامه فرم دیگری به نام نئو یک پرسشنامه 60 سؤالی است و (عصبیت (1-6-11-16-21-26-31-36-41-46-51-56)، برون‌گرایی (2-7-12-17-22- برای ارزیابی پنج عامل اصلی شخصیت 27-32-37-42-47-52-57)، پذیرش (3-8-13-18-23-28-33-38-43-48-53-58)، توافق (4-9-14-19-24-29-34-39-44-49-54-59) و وظیفه‌شناسی (5-10-15-20-25-30-35-40-45-50-55-60)) به کار می‌رود. سؤالات این مقیاس بر روی طیف لیکرت پنج بخشی از یک تا پنج نمره‌گذاری می‌شود و هر عامل با داشتن دوازده ماده نمره‌ای از یک تا 60 دارد (گروسی و همکاران، 1385). در این پرسشنامه سؤالات حق‌شناس (1378) هنجاریابی آزمون را در ایران انجام داده است. 52-54-55-57-59) به شکل معکوس نمره‌گذاری می‌شود حق‌شناس و همکاران برای تعیین روایی صوری و محتوای این پرسشنامه در ایران، پس از اعلام نقطه‌نظرها و برطرف نمودن ایرادها و اصلاح موارد، پرسشنامه را در اختیار دانشجویان قرار دادند تا به لحاظ تطبیق جملات با منظور و اهداف کاربردی هرگونه ایراد و چالش در خصوص برداشت برای هر پرسش، بررسی و بازبینی شود. گروسی نیز (1380) روایی ملاکی آزمون را از روش همبستگی بین دو فرم شخصی و فرم مشاهده‌گر بین 0/45 تا 0/66 گزارش کرده است. همچنین استفاده از این پرسشنامه در پژوهش حاضر مورد تأیید و تأکید اساتید قرار گرفته است که نشان از روایی بالای این پرسشنامه دارد. بررسی‌های انجام‌شده پایایی

26. Murray and Zvoh's (2011) revised teacherstudent relationship questionnaire

27. Fagan

28. Miller

29. Muten

باز این آزمون را در فاصله‌های سه‌ساله، بین 0/63 تا 0/79 و شش‌ساله 0/68 تا 0/83 نشان داده است (کاستا و مکری، 1988). آزمایی با میانگین 0/7 شش ماه بر روی 26 مورد نیز ضرایب همبستگی بین 0/53 تا 0/76 را برای مقیاس‌های آزمون گزارش شده است. ضرایب آلفا برای مقیاس‌ها بین 0/71 تا 0/83 محاسبه شده است. همچنین گروسی (1380) از طریق آلفای کرونباخ پایایی ضرایب حاصل را بین 0/56 تا 0/87 به دست آورده است. در مطالعه حاضر پایایی این پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت که ضرایب پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب برای بعد عصبیت (0/70)، برای بعد برون‌گرایی (0/76)، بعد پذیرش (0/74)، بعد توافق (0/81) و برای بعد وظیفه‌شناسی (0/83) به دست آمد.

3. یافته‌ها

n=432 جدول 1. شاخص‌های توصیفی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
خلاقیت	77/41	19/90	0/042	0/453
رابطه امن معلم-دانش‌آموز	39/32	7/39	1/003	-0/551
عصبیت	53/35	4/42	1/405	-0/270
برون‌گرایی	52/00	3/87	0/220	0/331
پذیرش	53/98	4/90	0/235	-0/111
توافق	52/53	4/09	0/770	-1/053
وظیفه‌شناسی	53/73	3/99	1/520	-0/900

بر اساس مندرجات جدول فوق، با توجه به این که میزان کشیدگی و چولگی تمامی متغیرهای پژوهش عددی بین 2 و -2 به دست آمد می‌توان نتیجه گرفت که داده‌های مربوط به متغیرهای پژوهش از توزیع طبیعی برخوردارند.

n=432 جدول 2. شاخص‌های توصیفی مربوط به خلاقیت

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
خلاقیت	77/41	19/90	0/042	0/453
سیالی	18/94	5/43	1/870	-0/928
بسط	10/30	3/31	1/098	0/055
ابتکار	14/85	5/24	0/785	-1/110
انعطاف‌پذیری	11/55	3/86	0/888	-1/232

در جدول فوق آمار توصیفی متغیر خلاقیت پژوهش گزارش شده است. بر اساس مندرجات جدول فوق، با توجه به این که میزان کشیدگی و چولگی تمامی متغیرهای پژوهش عددی بین 2 و -2 به دست آمد می‌توان نتیجه گرفت که داده‌های مربوط به متغیر خلاقیت از توزیع طبیعی برخوردارند.

n=432 جدول 3. شاخص‌های توصیفی مربوط به رابطه امن معلم-دانش‌آموز

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
خلاقیت	77/41	19/90	0/042	0/453

رابطه امن معلم-دانش‌آموز	39/32	7/39	1/003	-0/551
عصبیت	53/35	4/42	1/405	-0/270
برون‌گرایی	52/00	3/87	0/220	0/331
پذیرش	53/98	4/90	0/235	-0/111
توافق	52/53	4/09	0/770	-1/053
وظیفه‌شناسی	53/73	3/99	1/520	-0/900

در جدول فوق آمار توصیفی متغیر رابطه امن معلم-دانش‌آموز پژوهش گزارش شده است. بر اساس مندرجات جدول فوق، با توجه به این که میزان کشیدگی و چولگی تمامی متغیرهای پژوهش عددی بین 2 و 2- به دست آمد می‌توان نتیجه گرفت که داده‌های مربوط به متغیر رابطه امن معلم-دانش‌آموز از توزیع طبیعی برخوردارند.

(n=4 جدول 4. شاخص‌های توصیفی مربوط به ابعاد شخصیت 432)

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
عصبیت	53/35	4/42	1/405	-0/270
برون‌گرایی	52/00	3/87	0/220	0/331
پذیرش	53/98	4/90	0/235	-0/111
توافق	52/53	4/09	0/770	-1/053
وظیفه‌شناسی	53/73	3/99	1/520	-0/900
عصبیت	53/35	4/42	1/405	-0/270

در جدول فوق آمار توصیفی ابعاد شخصیت پژوهش گزارش شده است. بر اساس مندرجات جدول فوق، با توجه به این که میزان کشیدگی و چولگی تمامی متغیرهای پژوهش عددی بین 2 و 2- به دست آمد می‌توان نتیجه گرفت که داده‌های مربوط به ابعاد و آزمون‌های AMOS شخصیت از توزیع طبیعی برخوردارند. از این رو برای تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها از نرم افزار پارامتریک همچون ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید.

جدول 5. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پیش بین، واسطه‌ای و وابسته مدل پیشنهادی پژوهش

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. خلاقیت	0/15*	0/18*	0/20**	0/22**	1								
2. رابطه امن معلم-دانش‌آموز	0/30**	0/23**	0/20**	0/24**	0/26**	0/28**	1						
3. عصبیت	0/27**	0/21**	0/35**	0/33**	0/25**	0/26**	0/27**	0/24**	1				
4. برون‌گرایی	0/23**	0/29**	0/20**	0/24**	0/28**	0/29**	0/31**	0/30**	0/33**	1			

5. پیریش	*0/25	*0/24	*0/33	*0/21	*0/24	*0/29	*0/20	*0/21	*0/24	1	
6. توافق	*0/22	*0/32	*0/30	*0/31	*0/21	*0/24	*0/34	*0/22	*0/27	*0/28	1
7. وظیفه‌شناسی	*0/25	*0/20	*0/31	*0/26	*0/22	*0/24	*0/30	*0/29	*0/28	*0/26	1

**P<0/01; *P<0/05

با توجه به نتایج جدول فوق می‌توان دریافت که میان متغیرهای مدل فرضیه‌ای پژوهش همبستگی معناداری در سطوح اطمینان 99 قبل از تحلیل داده‌های (برقرار است و می‌توان از مدل معادلات ساختاری استفاده نمود. P) و 95 درصد ($P<0/05$) درصد ($P<0/01$) مربوط به فرضیه‌ها، برای اطمینان از این‌که داده‌های این پژوهش مفروضه‌های زیربنایی مدل معادلات ساختاری را برآورد می‌کنند، به بررسی آن‌ها پرداخته شد. بدین منظور پنج مفروضه معادلات ساختاری شامل، داده‌های گمشده 30، بررسی داده‌های پرت 31 تک متغیری و چندمتغیری، نرمال بودن 32 تک‌متغیری، نرمال بودن چندمتغیری و همخطی چندگانه 33 مورد بررسی قرار گرفتند که به ترتیب بیان می‌شوند.

1. داده‌های گمشده: در مدل معادلات ساختاری، چنانچه برای تحلیل از داده‌های ورودی خام استفاده شود، این داده‌ها باید کامل و بدون مقادیر گمشده باشند. در پژوهش حاضر از روش بیشینه کردن پیش‌بینی صحیح استفاده شد.

2. SPSS26. داده پرت چندمتغیری: در پژوهش حاضر، جهت بررسی داده‌های پرت تک‌متغیری با استفاده از برنامه نرم‌افزاری متغیرها محاسبه شد. نتایج نشان داد داده‌های پرت تک‌متغیری وجود نداشت. همچنین، جهت بررسی داده‌های پرت Z نمره‌های چندمتغیری، فاصله ماهالانوبیس 34 برای متغیرهای پیش‌بین محاسبه شد. اگر بیشترین فاصله ماهالانوبیس بزرگتر از ارزش‌های بحرانی با درجات آزادی معین (تعداد متغیرهای پیش‌بین) در سطح 0/001 باشد مشکل داده‌های پرت چندمتغیری وجود دارد. براساس این شاخص، داده پرت شناسایی نشد.

3. نرمال بودن تک‌متغیری: جدول 4-2 شاخص‌های کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش در مدل ساختاری را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، مقدار قدرمطلق کجی برای هیچ‌کدام از متغیرها، بزرگتر از 3 نیست. همچنین، مقدار قدرمطلق کشیدگی برای هیچ‌کدام از متغیرها، بزرگتر از 10 نیست. بنابراین براساس نظر کلاین (2016)، می‌توان گفت انجام این تحلیل از نظر نرمال بودن تک‌متغیری اشکالی ندارد.

4. نرمال بودن چندمتغیری: برای بررسی نرمال بودن چندمتغیری از ضریب کشیدگی استاندارد شده مردیا 35 و نسبت بحرانی استفاده شده است. در این پژوهش ضریب مردیا 16/153 و نسبت بحرانی 3/222 به دست آمده که کمتر از عدد 5 می‌باشد. بنابراین فرض نرمال بودن چند متغیری برقرار می‌باشد.

5. همخطی چندگانه: در پژوهش حاضر همخطی چندگانه با استفاده از آماره تحمل و عامل تورم واریانس مورد بررسی قرار گرفت. همخطی چندگانه‌ای بین متغیرهای پژوهش مشاهده نگردید (جدول 4-9).

30. Missing

31. Outliers

32. Normality

33. Mult-Collinearity

34. Mahalanobis Distance

35. Mardia standardized kurtosis coefficient

جدول 6. عامل تورم واریانس و ضریب تحمل متغیرهای پیش‌بین

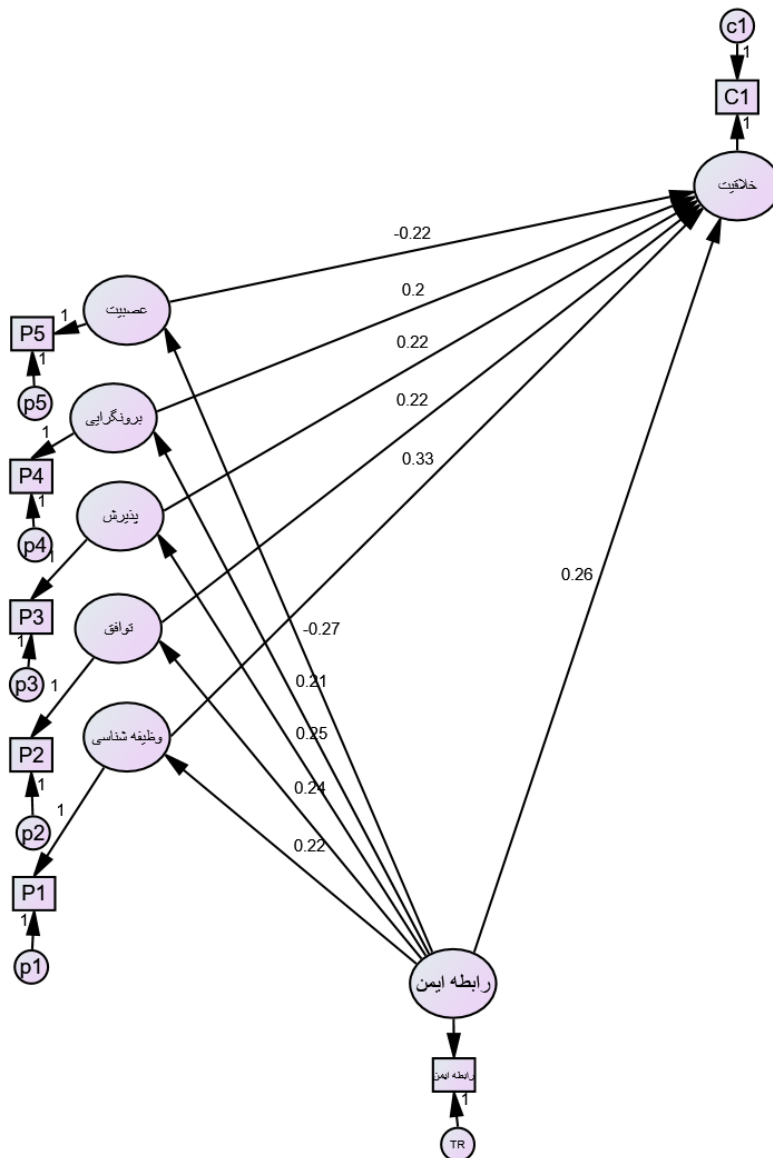
متغیر	ضریب تحمل	تورم واریانس
خلاقیت	0/440	6/660
رابطه امن معلم-دانش‌آموز	0/424	6/063
عصبیت	0/551	5/771
برون‌گرایی	0/330	7/552
پذیرش	0/581	5/442
توافق	0/210	9/053
وظیفه‌شناسی	0/669	4/551

جدول 7. ضرایب استاندارد شده اثرات مستقیم، اثرات غیرمستقیم و اثرات کل

نتیجه	اثرات			متغیر میانجی	متغیر مستقل	متغیر وابسته
	کل	غیر مستقیم	مستقیم			
0/01P <	0/33	-	0/33	-	وظیفه‌شناسی	خلاقیت
0/01P <	0/22	-	0/22	-	توافق	
0/01P <	0/22	-	0/22	-	پذیرش	
0/01P <	0/20	-	0/20	-	برون‌گرایی	
0/01P <	-0/22		-0/22	-	عصبیت	
0/01P <	0/26	-	0/26	-	رابطه ایمن معلم-دانش آموز	
0/01P <	0/29	0/03	0/26	وظیفه‌شناسی		
0/01P <	0/32	0/06	0/26	توافق		
0/01P <	0/31	0/05	0/26	پذیرش		
	0/30	0/04	0/26	برون‌گرایی		
	0/31	0/05	0/26	عصبیت		

بر اساس نتایج گزارش شده در جدول 7. اثر مستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر 0/26 بوده و اثر غیرمستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری وظیفه‌شناسی بر خلاقیت 0/03 می‌باشد و بدین ترتیب اثر کل رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر 0/29 بوده که در سطح اطمینان 99 درصد معنادار است ($0/01 < p$). اثر مستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر 0/26 بوده و اثر غیرمستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری پذیرش برابر 0/06 می‌باشد و بدین ترتیب اثر کل رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر 0/32 بوده که در سطح اطمینان 99 درصد معنادار است ($0/01 < p$). اثر مستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر 0/26 بوده و اثر غیرمستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری برون‌گرایی برابر 0/04 می‌باشد و بدین ترتیب اثر کل رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر 0/31 بوده که در سطح اطمینان 99 درصد معنادار است ($0/01 < p$). اثر مستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر 0/26 بوده و اثر غیرمستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری عصبیت برابر 0/05 می‌باشد و بدین ترتیب اثر کل رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر 0/31 بوده که در سطح اطمینان 99 درصد معنادار است ($0/01 < p$).

رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری برون‌گرایی بر خلاقیت 0/04 می‌باشد و بدین ترتیب اثر کل رابطه امن معلم و دانش‌آموز (اثر مستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز p بر خلاقیت برابر با 0/30 بوده که در سطح اطمینان 99 درصد معنادار است ($0/01 < p$)). اثر غیرمستقیم رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری عصبیت بر خلاقیت 0/05 می‌باشد و بدین ترتیب اثر کل رابطه امن معلم و دانش‌آموز بر خلاقیت برابر با 0/31 بوده که در سطح اطمینان 99 درصد معنادار است ($0/01 < p$)).

شکل 1. ضرایب استاندارد مدل خلاقیت بر اساس رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری صفات شخصیتی

4. بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد که خلاقیت بر اساس رابطه امن معلم و دانش‌آموز با میانجی‌گری صفات شخصیتی قابل پیش‌بینی است. در تبیین این یافته پژوهش می‌توان گفت که معلمان به دلیل استفاده از روش‌های جدید تدریس و تعامل امن و سازنده با دانش‌آموز از شبکه‌های تعاملی بیشتر استفاده می‌کنند. عجم و صباغیان (1397) گزارش کردند بین رابطه امن معلم و دانش‌آموز دبیران علوم و مشارکت دادن دانش‌آموزان در فعالیت‌های درسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بنابراین با افزایش میزان رابطه امن معلم و دانش‌آموز معلمان، خلاقیت افزایش می‌یابد و معلمانی که تعامل مناسب دارند بهتر می‌توانند دانش‌آموزان را در فعالیت‌های خلاق سهیم سازند. در

میان عوامل متعدد رابطه امن معلم و دانش‌آموز در پرورش خلاقیت دانش‌آموزان بسیار مهم است. اثر تعامل معلم در کلاس درس از دو جنبه قابل بررسی است: رابطه عاطفی با دانش‌آموز و رابطه آموزشی و یادگیری. ایجاد شرایط مناسب برای خلاقیت مستلزم آن است که معلم جوی صمیمانه و مطمئن در کلاس درس ایجاد کند. به طوری که دانش‌آموز بتواند با احساس امنیت عقاید و نظرات خود را ابراز دارد. تورنس (1990) 36 در چند تحقیق که در موضوع تأثیر رابطه امن معلم و دانش‌آموز در خلاقیت داشت، نتیجه گرفت که رابطه امن معلم و دانش‌آموز، عامل تعیین کننده‌ای در فزونی گرفتن خلاقیت دانش‌آموزان به شمار می‌شود، نتایج تحقیقات انجام‌شده، بیانگر آن است که معلمانی که تعامل مناسبی با دانش‌آموزان دارند؛ شاگردان خلاق‌تری پرورش می‌دهند. همچنین معلمانی که از شخصیتی گرم، صمیمی و پذیرنده برخوردارند، امکان افزایش خلاقیت را فراهم می‌آورند. مطابق نظریات یادگیری اجتماعی می‌توان گفت که نگرش خلاق دانش‌آموزان یک یادگیری است که بر اثر تعامل معلم و دانش‌آموز به تدریج ایجاد می‌شود (باندورا 37، 1997). در این یادگیری عوامل محیطی از جمله خانواده، مدرسه و اطرفیان براساس چگونگی ارضای نیازهای اساسی انسان به‌ویژه نیاز به شایستگی و آزادی، نگرش‌هایی را در افراد شکل می‌دهند که می‌تواند به طور مستقیم و غیرمستقیم بر افکار و اعمال خلاقانه آنان اثر گذارد. همچنین معلم با تعامل امن در دانش‌آموزان، تلاش می‌کند با اعمال کنترل و نظارت بیشتر بر فعالیت‌ها و رفتاری خلاقانه دانش‌آموزان، تأکید بر قوانین و انضباط کلاس، به اهداف آموزشی دست یابند. این روش موجب افزایش خلاقیت در خود و دانش‌آموزان می‌شود. ساندروز (2002) 38 معتقد است که خلاقیت در دانش‌آموزان زمانی امکان‌پذیر است که دوره‌های زمانی بدون فشارهای محیطی وجود داشته باشد، به عبارتی خلاقیت نیاز به محیط‌هایی دارد که به فرد و توانمندی هایش فرصت لازم برای شکوفایی را بدهد. بر این اساس می‌توان گفت که رابطه امن معلم و دانش‌آموز مناسب برای شناخت توانمندی‌ها و ضعف‌های فردی بوده که می‌تواند به بروز استعداد خلاقیت کمک کند.

همچنین یافته‌های حاصل از بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیت (برون‌گرایی، با وجدان بودن و توافق) با کیفیت رابطه امن معلم و دانش‌آموز نشان داد که برون‌گرایی، با وجدان بودن و توافق به طور معناداری با رابطه امن معلم و دانش‌آموز رابطه دارند. این یافته را می‌توان تا حدودی با نتایج پژوهش‌های بنت عثمان (2009) 39؛ پاتریک (2011) 40؛ کوتچین (1999) 41؛ کلاسون و شفیت (2006) 42؛ موری و تانابه (2012) 43؛ تانابه و موری (2013) 44؛ همسو در نظر گرفت. بر پایه آنچه پروین (2005) 45 و همکاران (2005) اشاره می‌کنند شخصیت شامل ویژگی‌هایی در شخص است که الگوهای بادوامی از احساس، تفکر و رفتار را تشکیل می‌دهد. بنابراین شخصیت معلم می‌تواند تأثیر چشمگیری در افزایش و اثربخشی صفات شخصیتی دانش‌آموزان داشته باشد. به عبارتی، در فرآیند تدریس فقط تجارب و دیدگاه‌های علمی معلم نیست که مؤثر واقع می‌شود، بلکه کل شخصیت اوست که در ایجاد شرایط یادگیری و تغییر و تحول فراگیران تأثیر می‌گذارد (هرندی‌زاده و همکاران، 1389). با توجه به این‌که در نظام‌های آموزشی مختلف رابطه امن معلم و دانش‌آموز را معمولاً بر اساس میزان یادگیری فراگیر و ارزیابی آن‌ها از معلم مورد ارزیابی قرار می‌دهند می‌توان گفت که ویژگی‌های شخصیتی معلم هم در صفات شخصیتی دانش‌آموزان تأثیرگذار است. چنانچه موری (1990) 46 و همکاران (1990) اشاره می‌کنند، دانش‌آموزانی از مربیانی که متخصص، صمیمی، برون‌گرا و علاقه‌مند هستند، با ارزیابی بالا قدردانی می‌کنند. این‌ها همان

36. Torranc

37. Bandura

38. Saunders

39. Binti Othman

40. Patrick

41. Cutchin

42. Clayson & Sheffet

43. Mori & Tanabe

44. Tanabe & Mori

45. Pervin

46. Murray

ویژگی‌هایی هستند که از یک شخص، معلم موفق می‌سازند. بنابراین، دانش‌آموزان را برای پیشرفت و موفقیت بیش‌تر بر می‌انگیزاند. با توجه به این‌که، رابطه امن معلم و دانش‌آموز هر معلم تأثیر مستقیمی بر چگونگی صفات شخصیتی دانش‌آموزان دارند (جاج 47 و همکاران، 2004)، می‌توان گفت که رابطه امن معلم و دانش‌آموز باعث افزایش صفات شخصیتی دانش‌آموزان نشأت می‌گیرد. به طوری که معلمی که رابطه امن معلم و دانش‌آموز مراعات استفاده می‌کند دارای شخصیتی برون‌گراست و در روابط خود با دانش‌آموزان گرم و صمیمی می‌باشد. همچنین، معلمان دارای سبک ساخت‌دهی در کار خود باوجدان هستند و به سازمان‌دهی کلاس درس می‌پردازند تا دانش‌آموزان به اهداف یادگیری مورد نظر دست یابند. همچنین، می‌توان گفت هر اندازه که معلم بیش‌تر در کار خود درگیر شود و احساس مسئولیت‌پذیری بیشتری داشته باشد و آن را با رغبت و علاقه انجام دهد و شیوه‌های جدید و خلاقانه‌ای را برای انجام بهینه آن جستجو کند، نتیجه این امر به شیوه‌های جدید تدریس با کیفیت و انجام کار و بهره‌وری بالای مدارس می‌انجامد. همچنین انگیزش معلمان برای ایفای نقش حرفه‌ای خود و ارزش نهادن به کاری که بر عهده دارد، موجب می‌شود که به دنبال خلق شیوه‌های مناسب و خلاقانه در کلاس درس و یافتن مناسب‌ترین شیوه رابطه امن معلم و دانش‌آموز در کلاس باشند. می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت هر چقدر که معلمان از رابطه امن معلم و دانش‌آموز بهتری برخوردار باشند نسبت به چگونگی تدریس و مدیریت کلاس خود احساس مسئولیت بیش‌تر می‌کنند و با انگیزه بیش‌تر در کلاس درس حاضر می‌شوند که این امر منجر به تدریس با کیفیت در آن‌ها و بهبود صفات شخصیتی در دانش‌آموزان می‌شوند.

انجام یک پژوهش علمی با موانع و محدودیت‌های متفاوتی نیز روبه‌رو خواهد بود. پژوهش حاضر نیز از این قاعده مستثنی نیست. محدودیت‌های این پژوهش عبارتند از:

1- به دلیل این‌که موضوع پژوهش رابطه امن معلم و دانش‌آموز می‌باشد، بعضی از دانش‌آموزان سوگیری می‌کردند و از جواب‌های درست خودداری می‌نمودند.

2- یکی دیگر از محدودیت‌های تحقیق عدم همکاری بعضی از دانش‌آموزان مورد نظر نسبت به تکمیل پرسشنامه بود که برخی از جامعه مورد نظر به علت بی‌حوصلگی از همکاری‌های لازم امتناع کردند که این باعث شد برخی از سوالات بی‌جواب بمانند.

3- نتایج این تحقیق بایستی با احتیاط تفسیر شود، چرا که شرایط اجرای این تحقیق خاص کلیه دانش‌آموزان 9-12 سال مشغول به تحصیل در سال 1402 منطقه 4 شهر تهران می‌باشد و تعمیم نتایج آن بدون توجه به شرایط جامعه آماری دیگر نتایج را بی‌اعتبار می‌سازد. بنابراین با توجه به یافته‌های پژوهش به گزینش اداره آموزش و پرورش پیشنهاد می‌شود که در مصاحبه‌های گزینشی به بررسی صلاحیت‌های شخصی داوطلبان شغل معلمی (نظیر نگرش یا طرز فکر، توانایی‌های عقلانی، خلاقیت، مهارت‌های اجتماعی بین فردی، دخالت و التزام، رفتار دوستانه و حرفه‌ای بودن) بپردازد علاوه بر این به اداره آموزش و پرورش پیشنهاد می‌شود که برای معلمان کارگاه‌های ارتقای ویژگی‌های حرفه‌ای نظیر حرفه‌ای‌گری (شامل احترام گذاشتن به دیگران، به چالش کشیدن و حمایت، صمیمیت و اعتمادآفرینی)، تفکر، برنامه‌ریزی و طرح انتظارات، هدایت (هدایت دارای چهار ویژگی مدیریت دانش‌آموزان، اشتیاق و علاقه به یادگیری، انعطاف‌پذیری و پاسخگو نگهداشتن دانش‌آموزان است) و ارتباط با دیگران (درک دیگران، تأثیرگذاری و نفوذ و کار گروهی) برگزار کند. همچنین به مدیران و مسئولان آموزش و پرورش پیشنهاد می‌شود که با اتخاذ تدابری همچون؛ برگزاری سخنرانی‌های علمی، ایجاد نشریات علمی، تشویق دانش‌آموزان به خواندن کتاب‌های علمی میزان خلاقیت دانش‌آموزان را تقویت ساخته، تا بدین سان یادگیری آنان را افزایش یابد.

تشکر و قدردانی

از استاد راهنما و مشاور گرامی و کلیه کسانی که من را در به اتمام رساندن این پژوهش یاری نموده‌اند کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم.

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

منابع

- Hosseiniardi, Ali Asghar; Ghorban Shiroodi, Shohreh; Zarbakhsh Bahri, Mohammad Reza; Tizdast, Taher. (2019). Developing a structural model to predict academic achievement based on academic enthusiasm, enthusiasm for school, and students' sense of belonging to school through the mediation of academic achievement motivation. *Journal of Health-Centered Lifestyle*, 4(Special Issue), 128-131.[in persian]
- Haghshenas, Hassan. (1999). Standardization of the NEO Personality Test. Revised Form. *Quarterly Journal of Thought and Behavior*, 3(1), 38-48. [in persian]
- Haghighat, Shahrbano. (1998). Investigating the personality traits of creative students and determining the relationship between creativity, academic progress, intelligence, social class and gender in a group of third-year middle school students in Shiraz. *Fars Province Education Research Council*. [in persian]
- Darvipour, Rozita; Osare, Alireza; Nasri, Sadegh; Armand, Mohammad. (2014). The relationship between computer literacy and analytical literacy with creativity in students: The moderating role of gender. *Innovation and Creativity in the Humanities*, 12(1), 147-176. [in persian]
- Rahimi Ahmadabadi, Attaran; Rahimi Ahmadabadi, Fatwat; and Esmaeil Panah Namaghi, Akram. (1400). Study of demographic factors and self-esteem in women victims of spousal violence referring to forensic medicine in Khorasan Razavi in 2016 and the need to investigate it legally. *Journal of the Faculty of Medicine, Mashhad University of Medical Sciences*, 63(2), 2379-2369. [in persian]
- Zahedi, Sakineh; and Fakhri, Zahra. (2012). Factor structure analysis of the inventory (learning and study strategies) in students. *Bi-Quarterly Journal of Teaching and Learning Research*, 2(6), 67-82. [in persian]
- Sarmad, Zohreh; Hejazi, Elaheh; and Bazargan, Abbas. (2011). *Research Method in Behavioral Sciences*. Agah Publications. [in persian]
- Sohrabi, Nazanin; Sohrabi, Nadereh. (2002). A comparative study of the level of creativity and psychological stress in three groups of addicts, drug traffickers and a normal sample and an investigation of the relationship between creativity and psychological stress. *National Conference on Addiction and Challenges*, 1(1), 1-19. [in persian]
- Sharifi, Tayyeb; Asghari, Farideh; Ghazanfari, Ahmad; Ahmadi, Reza. (1400). Modeling the effect of personality traits on sports motivation with the mediation of sports commitment. *Razi Journal of Medical Sciences*. 28(3), 256-246. [in persian]
- Shahni-Yilagh, Manijeh; Sohrabi, Fariba; Shekarkan, Hossein. (2005). The effect of brainstorming training on the creativity of female students of Shahid Chamran University of Ahvaz with control of intelligence. *Journal of Educational Sciences and Psychology*, 12(1), 1-26. [in persian]
- Safari Miandareh, Shiva; Fallahi Nosratabadi, Tahereh. (2015). Investigating the effect of creativity on learning. *World Conference on New Horizons in the Humanities. Futures Studies and Empowerment*, Shiraz, 1(4), 123-145.

Abedi, Jamal. (1993). Creativity and a new method for measuring it. *Quarterly Journal of Psychological Research*, 2(1), 46-54. [in persian]

Ajam, Ali Akbar; Sabbaghian, Zahra. (2018). Investigating the relationship between the level of creativity of science teachers and students' problem solving. *Educational Research*, 4 (14), 149-166. [in persian]

Gharib Tazareh, Sahar; Javadipour, Mohammadgh. Nowruzali, Karamdoost. (1401). The relationship between learning styles and creativity with academic self-efficacy of junior high school students. *Scientific-Research Bimonthly Educational Strategies in Medical Sciences*, 15(4), 330-340. [in persian]

Karami, Roya. (2019). Comparing the quality of teacher-student relationships and self-concept in bully and normal adolescent male students in the city of Mianeh. Thesis for a master's degree in general psychology, human resources orientation, psychology department, faculty of humanities, University of Zanjan. [in persian]

Kifayat, Mohammad. (1994). Investigating the relationship between parenting practices and attitudes with creativity of first-year high school students in Ahvaz. Master's thesis in psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz.

Grossi Farshi, Mirtaghi. (2002). New approaches in personality assessment. Tabriz: Jameeh Pajouh Publications. [in persian]

Grossi-Farshi, Mirtaghi; Arash Mani; and Bakhshipour, Abbas. (2006). Investigating the relationship between personality traits and feelings of happiness among students at Tabriz University. *Quarterly Journal of Psychology, University of Tabriz*, 1(1), 143-158. [in persian]

Lak, Bashqab; and Abbasi, Hassan. (1400). Analyzing students' learning through morning exercise using data mining methods. *Iranian Journal of Information and Communication Technology*, 13(49), 39-56. [in persian]

Mirani Sargazi, Narges; Heidari Asrvan, Mohammad Javad; Askari, Mahtab; and Noushnawahesh, Roya. (1400). Corona and the Challenges of Virtual Education in Iran. *Second Conference on Psychology, Educational Sciences, Social Sciences and Counseling*, 2(2), 169-186. [in persian]

Harandizadeh, Elahe; Naeimi, Amir; Peskezhi-Rad, Gholamreza; Namdar, Razieh. (2010). Investigating the characteristics of a good professor from the perspective of students of the Faculty of Agriculture. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 16(4), 41-55. [in persian]

Anderson, N., Potočník, K., & Zhou, J. (2022). Innovation and creativity in organizations: A state-of-the-science review, prospective commentary, and guiding framework. *Journal of management*, 40(5), 1297-1333.

Bandura, A. (1997). *Self - efficacy: The exercise of control*, New York: W. H. Freeman.

Binti Othman, F. (2009). A study on personality that influences teaching effectiveness. Research report submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree of Master of Business Administration.

Buelow, MT., & Cayton, C.(2020). Relationships between the big five personality characteristics and performance on behavioral decision making tasks. *Personality and Individual Differences*, 160(4), 109-931.

- Cai, W., Khapova, S., Bossink, B., Lysova, E., & Yuan, J. (2020). Optimizing employee creativity in the digital era: Uncovering the interactional effects of abilities, motivations, and opportunities. *International journal of environmental research and public health*, 17(3), 10-38.
- Clayson, D. E., & Sheffett, M. J. (2006). Personality and the student evaluation of teaching. *Journal of Marketing Education*, 28(2), 149-160.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1988). Personality in adulthood: A six-year longitudinal study of self-reports and spouse ratings on the NEO Personality Inventory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 853-863. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.5.853>.
- Costa, P.T., & McCrae, R.R. (1985). Hypochondriasis, neuroticism, and aging: When are somatic complaints unfounded? *American Psychologist*, 40(1), 19-28. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.40.1.19>.
- Cutchin, G. C. (1999). Relationships between the Big Five personality factors and performance criteria for in-service high school teachers. *Dissertation Abstracts Internationa*, 59(2), 22-63.
- De Vries, H. (2021). Space for STEAM: new creativity challenge in education. *Front. Psychol*, 12(4), 58-69.
- Fagan, P. J., Wise, T. N., Schmidt, C. W., Ponticas, Y., Marshall, R. D., & Costa, P. T. (1991). A comparison of five-factor personality dimensions in males with sexual dysfunction and males with paraphilia. *Journal of Personality Assessment*, 57(3), 434-448. https://doi.org/10.1207/s15327752_jpa5703_4.
- Forster, M., Maur, A., Weiser, C., & Winkel, K. (2022). Pre-class video watching fosters achievement and knowledge retention in a flipped classroom. *Computers & Education*, 179(3), 1043-1099 <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104399>.
- Judge, T. A. Piccolo, R. F., & Ilies, R. (2004). The forgotten ones? The validity of consideration and initiating structure in leadership research, *Journal of Applied Psychology*, 89(1), 36-51.
- Lee, K., & Ashton, M.C. (2018). Psychometric Properties of the HEXACO-100. *Assessment*, 25(5), 543-556.
- Mashburn, A. J., & Pianta, R. C. (2006). Social relationships and school readiness. *Early Education & Development*, 17(1), 151-176.
- McCrae, RR.(2022). Cross-cultural research on the five-factor model of personality. *Online readings in psychology and culture*, 4(4),1-12.
- McDonald, J. K., West, R. E., Rich, P. J., & Hokanson, B. (2020). Instructional Design for Learner Creativity. In *Handbook of Research in Educational Communications and Technology* (pp. 375-399). Springer, Cham.
- Miller, T. R. (1991). The psychotherapeutic utility of the five-factor model of personality: A clinician's experience. *Journal of Personality Assessment*, 57(3), 415-433. https://doi.org/10.1207/s15327752_jpa5703_3.
- Mori, S., & Tanabe, Y. (2012). Effects of perceived teacher personality on student class evaluations. *Kinki University Center for Liberal Arts and Foreign Language. Education Journal (Foreign Language Edition)*, 3(1), 163-181.

- Murray C., & Zvoch K. (2011). The Inventory of Teacher-Student Relationships: Factor structure, reliability, and validity among African American youth in low-income urban schools. *The Journal of Early Adolescence*, 31(4), 493–525. <https://doi.org/10.1177/0272431610366250>
- Murray, H. G., Rushton, J. P., & Paunonen, S. V. (1990). Teacher personality traits and student instructional ratings in six types of university courses. *Journal of Educational Psychology*, 82(3), 250-261.
- Mutén, E. (1991). Self-reports, spouse ratings, and psychophysiological assessment in a behavioral medicine program: An application of the five-factor model. *Journal of Personality Assessment*, 57(3), 449–464. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5703_5.
- Patrick, C. L. (2011). Student evaluations of teaching: Effects of the Big Five personality traits, grades and the validity hypothesis. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 36(2), 239-249.
- Pervin, L. A., Cervone, D., & John, O. P. (2005). *Personality: Theory and research*. New York: Wiley.
- Saunders, R. (2002). *A Synthetic Approach To The Study Of Creative Behavior*. Department Of Architectural And Design Science Faculty Of Architecture University Of Sy Dney.
- Sette, S., Spinrad, T. L., & Baumgartner, E. (2013). Links among Italian preschoolers' socioemotional competence, teacher-child relationship quality, and peer acceptance. *Early Education & Development*, 24(6), 851–864.
- Sheikh Zeineddin, H., Farrokhi, NA., Abaspour Azar, Z.(2018). Mediating role of psychological capital in the relationship between personality features with marital adjustment in students. *Journal of Applied Psychology*, 12(3), 439–462.
- Shu, Yu, Shin-Jia Ho, and Tien-Chi Huang. (2020). The Development of a Sustainability-Oriented Creativity, Innovation, and Entrepreneurship Education Framework: A Perspective Study. *Frontiers in Psychology*, 11(3), 1-7.
- Tanabe, Y., & Mori, S. (2013). Effects of perceived teacher personality on student class evaluations: A comparison between Japanese instructors and native English speaking instructors. *International Journal of English Linguistics*, 3(3), 53-65.
- Tisu, L., Lupşa, D., Vîrgă, D., & Rusu, A. (2020). Personality characteristics, job performance and mental health: the mediating role of work engagement. *Personality and Individual Differences*, 153(3), 1096-1044.
- Tormey, R. (2021). Rethinking student-teacher relationships in higher education: a multidimensional approach. *Higher Education*, 82(5), 993-1011.
- Torranc, E. (1998). Can we teach children to think creativity? *Journals of creative behavior*, 6(4),114-143.
- Torrance, E.P. (1990) *Torrance Tests of Creative Thinking*. Scholastic Testing Service, Bensenville.
- Vagos, P., & Carvalhais, L. (2022). Online Versus Classroom Teaching: Impact on Teacher and Student Relationship Quality and Quality of Life. *Frontiers in Psychology*, 13(5), 828774-828774.

Zhang, Y., Rosen, S., Chen, M., Du, J., Cheng, L., Liu, C.(2021). Students' perception of classroom environment in China and its relationship to creativity of students who have visual impairments. *Journal of Developmental & Physical Disabilities*, 1(33), 65-84.